

**การบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5**

**The Academic Administration According to Sufficiency Economy Philosophy
of Extension Schools in Udonpattanakarnsuksa Educational Quality
Development Network under Chiang Mai Primary Educational
Service Area Office 5**

เอมมิกา มโนคำ¹

จิระวัฒน์ ญาณโสภณ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 จำนวน 56 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการวิจัย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

ปัญหา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูยังออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการเรียน ครูยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษาของครูไม่ตรงตามที่ตั้งไว้ และครูยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ คือ มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียน ส่งครูไปอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล กำหนดปฏิทินในการนิเทศให้ชัดเจน และให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

¹ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ email: aimmika_man@northcm.ac.th

² คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

Abstract

The aims of this research are to study the academic administration according to philosophy of sufficiency economy of extension schools in Udonpattanakarnsuksa Educational Quality Development Network under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5. The population of the research consisted of school administrators, teachers in Udonpattanakarnsuksa Educational Quality Development Network under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5; 56 in the total. The data was collected via questionnaires and then was analyzed by the statistical methods of frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that overall the academic administration according to Philosophy of Sufficiency Economy of extension schools in Udonpattanakarnsuksa Educational Quality Development Network under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5 was at a high level. When considered in descending order by the average of the most to the least; measurement and evaluation, research, teaching and learning management, educational supervision, the curriculum development, respectively.

The problems were as follows: administrators and faculty to design learning no variety, the students do not focus on learning, the teacher do not understanding of measurement and evaluation, supervision of the teachers do not meet the target, and teachers are lack of understanding about the research study.

The suggestions were as follows: should be a wide range of design knowledge management, encourage students to see the importance of learning, should be teacher training on measurement and evaluation, assign calendar on the supervision to clear, and training teachers about academic research.

Keywords: Academic administration, Philosophy of sufficiency economy, Extension schools

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทยเคลื่อนที่เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และปัญญา การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเนื่องจากช่วยให้คนพัฒนาดตนเองตลอดชีวิต ประเทศไทยที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาเป็นระยะๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของโลก ซึ่งล่าสุดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดให้จัดการศึกษาตามหลักสูตรเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยคู่กับความเป็นสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 36)

การจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนหนึ่งของงานวิชาการซึ่งจะประสบความสำเร็จจะต้องมีการวางแผนวิชาการโดยมีการดำเนินงานโดย หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา (2551 : 34) 1) การวางแผนการบริการวิชาการ ได้แก่ สร้างความตระหนักศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการ กำหนดขอบข่าย ภารกิจงานการจัดทำแผนงานวิชาการนำแผนงานไปปฏิบัติ ประเมินผล วิเคราะห์ผลจากการประเมินและพัฒนางานวิชาการ 2) การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ สร้างความตระหนักศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการวางแผนและดำเนินการ จัดการเรียนการสอนจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ การส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียน ส่งเสริมการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษและช่วยเหลือนักเรียนด้อยโอกาส 3) การนิเทศการศึกษา ได้แก่ สร้างความตระหนักศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการวางแผนจัดทำโครงการนิเทศภายใน ดำเนินการนิเทศภายในตามโครงการประเมินผลโครงการ

การวางแผนงานบริหารวิชาการมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (การปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล, <http://www.nakorntri-trung.ac.th/nitibukkon.htm>, 2559)

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 35) ได้ให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการดำเนินการจัดการศึกษา อีกทั้งสามารถพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ งานวิชาการเป็นงานหลักของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา เป็นตัวชี้วัดจัดอันดับมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาที่ทุกคนในสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและกำหนดการปฏิบัติงานวิชาการตั้งแต่การร่วมมือวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการใช้การเรียนการสอน การนิเทศ ตลอดจนการวัดและประเมินผลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพราะภารกิจของสถานศึกษาก็คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้และทักษะในการดำรงชีวิต มีชีวิต ที่มีความสุข อีกทั้งเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

โรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด ในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จตามนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ และเป็นตามหลักการจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ การบริหารวิชาการถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกที่ต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคน ให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพเป็นคนดี คนเก่งและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่ กมล ภูประเสริฐ (2545 : 6) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารวิชาการไว้ว่า เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา ส่วน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 2) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารวิชาการไว้ว่า เป็นงานหลักของสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการบริหารวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อมก็อยู่ในลักษณะงานนี้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุดในการบริหารงานทั้งหมดของสถานศึกษา และถือว่าเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนให้ภารกิจของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้สถานศึกษาใดที่มีการบริหารงานวิชาการที่ดีคุณภาพได้มาตรฐานสถานศึกษานั้นก็จะเป็นสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของสังคม

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพด้านวิชาการอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะผลการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2, 2556 : 8-10) ชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างผลการเรียนของนักเรียน การสอนของครู และการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จ โรงเรียนยังไม่สามารถจัดการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้ การจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำสูงสุดของโรงเรียนต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นผู้นำทางการศึกษา คือ มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถและให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการมากกว่างานอื่นๆ เน้นการพัฒนาให้เกิดขึ้นโดยตรงกับนักเรียน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอดอยเต่า ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ 125 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 108 ถนนเชียงใหม่ - ฮอด และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1103 ถนนฮอด - แม่ต๋อน มีพื้นที่ประมาณ 803.918 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 502,448 ไร่ เป็นพื้นที่ภูเขา 659.2 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 82 ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาเตี้ยและเนินสูงสลับกัน ประกอบด้วยหุบเขาและลำห้วย มีภูเขาสูงโดยรอบ มีรูปทรงคล้ายอ่างเก็บน้ำ เมื่อฝนตกน้ำตามลำห้วยจะไหลลงสู่แม่น้ำปิงอย่างรวดเร็ว และถ้ามีปริมาณน้ำฝนมากจะมีน้ำกักขังเป็นทะเลสาบดอยเต่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเขาชนเผ่ากะเหรี่ยง ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ในชีวิตประจำวันใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยกลาง การเรียนการสอนประสบปัญหาการสื่อสารไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

ทำให้การสื่อสารผิดพลาด ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ตามหลักสูตร โดยเฉพาะ การอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นต้น รวมทั้งผู้สอนยังขาดประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจ ในด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี ที่ทันสมัยและการวัดผลประเมินผลที่มีคุณภาพ ผู้บริหารขาดการบริหารจัดการที่ดี นอกจากนี้การจัดการศึกษา และการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ตั้งไว้ (สถานที่ท่องเที่ยว อำเภอดอยเต่า, <https://doitaoth.wordpress.com/category/2559>)

จากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่า สภาพการณ์และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อ การเรียนการสอน ผู้บริหารและครูผู้สอนควรต้องเอาใจใส่งานวิชาการเป็นพิเศษและกำหนดบทบาทหน้าที่ ที่เหมาะสมในการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงาน การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาเครือข่ายพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 5
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงาน การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูในการจัดการการดำเนินงานด้านการบริหาร งานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเครือข่ายอุดร พัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารและคณะครูปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาปัญหาการบริหารงานวิชาการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านบริหารงานวิชาการ ได้แก่

- 1.1.1 การพัฒนาหลักสูตร
- 1.1.2 การจัดการเรียนการสอน
- 1.1.3 การวัดและประเมินผล
- 1.1.4 การนิเทศการศึกษา
- 1.1.5 การวิจัยการศึกษา

1.2 ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

- 1.2.1 ความพอประมาณ
- 1.2.2 ความมีเหตุผล
- 1.2.3 ความมีภูมิคุ้มกัน
- 1.2.4 เงื่อนไขความรู้ 5. เงื่อนไขคุณธรรม

1.3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 จำนวน 56 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 56 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเครือข่ายอุดรพัฒนการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเครือข่ายอุดรพัฒนการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเครือข่ายอุดรพัฒนการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร วิทยุ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 และรายละเอียดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและปรับแบบสอบถาม

3. ศึกษาความหมาย วิทยุ หลักการ แนวคิด องค์ประกอบเพื่อทำนิยามศัพท์ในการวิจัย และนำนิยามเชิงปฏิบัติการมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่จัดทำขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแก้ไขให้มีความตรงและความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำแบบสอบถามไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence (IOC) โดยพิจารณาข้อที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 เป็นต้นไป

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

7. นำแบบสอบถามที่จัดทำสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย/ชุด ประกอบด้วยโรงเรียนชุมชนบ้านท่าข้าม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายเมืองฮอด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธี Cronbach's Alpha Coefficient ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.95

9. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อเตรียมส่งไปยังประชากรในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล

ผู้เขียนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้เขียนขอนหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ
5. จำแนกแบบสอบถามโดยการคัดแยกฉบับตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแล้วนำคะแนนที่ได้จัดพิมพ์ลงเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้จะประมวลผลในการหาค่าการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของประชากร จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และสถานภาพ โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ เสนอในรูปแบบตาราง
2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน เสนอในรูปแบบตารางแล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	แปลความหมายว่า	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	แปลความหมายว่า	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	แปลความหมายว่า	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	แปลความหมายว่า	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	แปลความหมายว่า	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะโดยสรุปจากความคิดเห็นของผู้ตอบหรือแสดงความคิดเห็นแล้วและอธิบายผล
4. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปและอธิบายผล

สรุปผลการวิจัย

การบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการวิจัย อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก และด้านด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

การบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการวิจัย อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูมีการประชุมหารือในด้านการดำเนินการบริหารงานวิชาการในด้านต่างๆ ให้มีความเข้าใจพร้อมเพรียงกัน และพัฒนาการบริหารงานวิชาการในด้านต่างๆ ให้มีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีพร แก้วโขง (2554 : 67) ได้ศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร พบว่า ในภาพรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานวิชาการ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับปานกลางในหลักความพอประมาณ ได้แก่ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ได้แก่ การนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง เงื่อนไขความรู้ ได้แก่ มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและนำผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน มีค่าน้อยที่สุด สอดคล้องกับ วียะดา ธนสารมงคลกุล (2552 : 65) ได้ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คุณธรรม และความมีเหตุผล ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านให้ครอบคลุมและชัดเจน สามารถดำเนินงานไปพร้อมเพรียงกันได้ เนื่องจากนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในปัจจุบันมีหลากหลาย ดังนั้นเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูสามารถบริหารงานได้ตรงจุดและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับงานวิชาการในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรวางแผนการนำนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยมีการเชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละด้าน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการวิจัย
3. สถานศึกษาควรดำเนินการเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารงานวิชาการในทุกด้าน โดยคำนึงถึงทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข แล้วนำมาบูรณาการกับการบริหารงานวิชาการในแต่ละฝ่าย และมีการกำหนดภารกิจของครูในสถานศึกษา โดยให้ครู 1 คน รับผิดชอบอย่างน้อย 1 ฝ่าย เช่น ด้านการพัฒนาหลักสูตร ก็กำหนดให้ครูที่มีความเข้าใจด้านหลักสูตรมาดูแล เพราะหากให้ครู 1 คน รับผิดชอบทุกด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการในสถานศึกษาอาจไม่เกิดประสิทธิภาพ
4. ครูควรดำเนินการเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการในแต่ละด้านโดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ รวมทั้งเป็นผู้แสวงหาความรู้เสมอ เช่น การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การจัดทำหลักสูตรที่เน้นให้สอดคล้องกับบริบทและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและมีความเหมาะสมต่อการใช้งาน การวัดและประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง การสอนซ่อมเสริมและการทำวิจัยในสถานศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนางานด้านต่างๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีส่วนร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือสถานศึกษาให้การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้อิงกับบริบทและสภาพแวดล้อมของชุมชนมากยิ่งขึ้น มีการส่งวิทยากรในชุมชนเข้ามาให้ข้อมูลแก่นักเรียนแทนการจ้างวิทยากรภายนอกเข้ามา นอกจากจะประหยัดเงินในการจ้างวิทยากรภายนอกแล้วนักเรียนจะยังได้ความรู้โดยตรงเกี่ยวกับชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง เพราะการจ้างวิทยากรภายนอกเข้ามาก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในราคาสูง
6. ผู้ปกครองนักเรียนควรมีส่วนร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนการดำเนินงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา โดยการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ สนับสนุนและส่งเสริมด้านงบประมาณและความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน จัดหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้ครูได้นำนักเรียนไปศึกษา ตลอดจนสอดส่องดูแลความประพฤติของผู้เรียนในการติดตามงาน การเรียนซ่อมเสริม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5
2. ควรวิจัยเรื่อง การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อแหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5
3. ควรวิจัยเรื่อง การจัดทำเครื่องมือการวัดและประเมินผลในการตรวจสอบและพัฒนาผลการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5
4. ควรวิจัยเรื่อง การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5
5. ควรวิจัยเรื่อง การรายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามสภาพจริงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ทิพย์พิบูลเคชั่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- การปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.nakorntrirung.ac.th/nitibukkon.htm>
- บุญชม ศรีสะอาด (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- วิยะดา ธนสารมงคลกุล. (2552). *การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์*. (การศึกษานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- ศรียพร แก้วโขง. (2554). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2*. (การศึกษานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- สถานที่ท่องเที่ยวอำเภอดอยเต่า*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2559, จาก <https://doitaoth.wordpress.com/category>

สำนักการศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2551). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา*.

กรุงเทพฯ: สำนักฯ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. (2556). *ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา*

ระดับชาติขั้นพื้นฐาน. แม่ฮ่องสอน: สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ